

Література:

1. Гібадуллін О. Особливості функціонування механізмів державного регулювання інноваційного розвитку торгово-промислової сфери економіки України *Актуальні проблеми державного управління*. 2019. № 1, С. 86-95. URL: <http://dx.doi.org/10.34213/ap.19.01.11>
2. Каткова Т., Ткачова Н., Київська К., Добровольська О., Редько К. До проблеми вдосконалення механізмів державного управління економічною безпекою в умовах реформаційних змін: іноземний досвід, українські реалії. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. № 1(42). Р. 324-334. URL: <http://dx.doi.org/10.55643/fcaptop.1.42.2022.3707>
3. Рудь Н.Т., Федас Д. Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку економіки в Україні. *Економічний форум*. 2021. № 3. С. 26-38. URL: <http://dx.doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-4>
4. Гарафонова О., Шестаковська Т., Ситник Н., Маргасова В., Ткаленко Н. Фінансовий механізм державного управління процесами протидії корупції в умовах цифровізації національної економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 6(41). Р. 128-137. URL: <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptop.v6i41.251413>

СУТНІСТЬ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ОСНОВНИХ КОНЦЕПЦІЙ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

- Пасемко Г.П.**, доктор наук з державного управління, професор,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4648-3314>
- Сербін В.В.**, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня ВО,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-6366-7864>
- Запорожець А.І.**, здобувач першого (бакалаврського) рівня ВО,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

В своєму розвитку науковий напрямок дослідження явищ публічного управління пройшов значну еволюцію, котра може бути розділена на *п'ять етапів*, кожен з котрих характеризується пошуком нових підходів до розвитку моделей демократії, а також способами посилення управлінських процесів та специфічними підходами в формуванні нових моделей, принципів публічного характеру управління та розвитку інструментарію вирішення суспільно значущих проблем.

Перший етап (охоплює період з 1880 рік по 1920 рік), визначення самої категорії «публічне адміністрування». Найбільш видатними вченими, представниками цього періоду, вважають є В. Вільсона, М. Вебера, А. Файоля, та ін. Як окремий науковий напрям, публічне управління, вперше було розкрито в дослідженнях В. Вільсона. [1]. На першому етапі розвитку публічного управління було приділено увагу дослідження протиріччя «політика / управління», а також здійснено аналіз взаємозалежності розвитку політики та управління.

Другий етап (охоплює період з 1920 по 1950 роки), науковці концентруються на дослідженнях теорія управління, котра регулює економічні відносини в межах специфіки «прикордонних» контактів в взаємодії приватного та державного секторів. Найбільш видатними представниками даного етапу відносять Р. Саймона, Д. Уалло, М. Фоллет, Е. Мейо, А. Маслоу та ін. [2]. Основним досягненням даного етапу стала сформульована загальна теорія управління, котра реалізується в межах специфічної взаємодії між приватним та державним сектором, а також досліджувалися специфічні принципи здійснення державного управління підприємництвом.

Третій етап (охоплює з 1950 по 1990 роки), теорія досліджень розглядає проблематику публічної політики та менеджменту. В межах цього етапу розвитку теорії розвитку публічного управління найбільший видатними дослідниками визнають П. Окойна, Ф. Томпсона, Д. Трумена, К. Худа та ін. [3]. Головним напрямком досліджень даного періоду стало вивчення поведінкового підходу до державного адміністрування. В загальному вигляді концепція «нового державного менеджменту» була остаточно сформована в 80-ті рр. ХХ ст., представляючи з себе поєднання механізмів ринкового впливу та ідей і технологій запозичених з управління приватним сектором [4]. Відповідно до цієї концепції виконавчі органи влади трактуються науковцями як «виконавчі агентства», котрі надають громадські послуги. Наукові дослідження третього етапу розкрили загальну тенденцію з розширення інструментарію застосування управлінських підходів в процесі публічного управління, впровадили соціально-психологічні та поведінкові підходи, з врахуванням факторів ринкових принципів при здійсненні публічного управління.

Четвертий етап (охоплює період з 1990 по 2000 роки) спирається на розробку концепції «оновленого управління». Даний етап представлено такими вченими як Т. Геблер, Д. Осборн, П. Пластрік та ін. Головною проблематикою наукових досліджень публічного управління в цей період стало осмислення державного управління на базі інструментів бізнес-менеджменту. Оцінюючи значимість розвитку

науки публічного управління на четвертому етапі, можна вказати, що він характеризується повною трансформацією розуміння цілей функціонування публічних органів влади. Відбувся науковий та практичний перехід від мінімалістської до максималістської моделі управління державою, коли забезпечується не лише вирішення базових завдань, а й здійснюється виконання безлічі додаткових соціально-економічних управлінських функцій.

П'ятий етап (почався з 2000 продовжується до теперішнього часу) характеризується впровадженням концепції «ефективності публічного управління». Початок ХХІ ст. тісно пов'язаний з початком п'ятого етапу в розвитку наукових досліджень публічного управління, котрий йде й до нинішнього часу. Найбільш видатними науковцями даного напрямку вважають таких як Р. Бребант, М. Кастельс, Л. Якобсон та ін. [5]. В нинішньому періоді особливу актуальність та високу соціальну значимість мають проблеми, котрі пов'язані з завданнями збільшення ефективності функціонування органів публічного управління. Головним завданням наукових стало дослідження та оцінка якості надаваних державою послуг відповідно до принципів розвитку громадянського суспільства. За трактуваннями сучасних науковців категорія «ефективності управління» часто пов'язується з поняттями результативності, продуктивності та ефективності функціонування системи управління. Відносно публічного управління, трактування ефективності, стало пов'язуватися з ступенем досягнення органами публічної влади поставлених ними цілей, а також повнотою та якістю виконання органами державної влади їх основних функцій[6].

Публічне управління в теорії та практиці для України на сучасному етапі розвитку перебуває під впливом загальних тенденцій і факторів, котрі впливають на загальний суспільний розвиток. Міненко М.А наголошує що провідну роль в функціонуванні публічного управління відіграють зміни в процесах розвитку зовнішнього середовища, глобалізаційні виклики, перехід суспільства до постіндустріальної, інформаційної стадії розвитку, а також високий ступінь демократизації та емансипації суспільних відносин. Окрім того, значний вплив відіграють і внутрішні рупії динаміки функціонування публічного управління, котра виступає в формі специфічної сфери людської діяльності. Для України головними передумовами трансформаційних процесів в розвитку вітчизняної системи публічного управління на даному етапі виступають соціальні, економічні, політичні, ціннісні, ментальні зміни, а головною передумовою, визначається становлення специфічної постіндустріальної інформаційно-комунікативної сучасної глобальної

цивілізації [7]. Однак, війна стала тим викликом, котрий дає значний негативний вплив на розвиток українського суспільства та публічного управління в контексті національних інтересів.

Література:

1. Файоль А. Загальне й промислове управління. URL: <https://library.asue.am/open/4218.pdf> (дата звернення: 17.02.2024).
2. Гайдученко С.О. Організаційна культура у контексті публічного управління: монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2016. 344 с.
3. Публічне урядування, права людини і демократія: регіональний зріз євроінтеграції: монографія / [Т.О. Карабін, Я.В. Лазур, М.В. Менджул, П.А. Трачук та ін.]; за заг. ред. М.В. Савчина. Ужгород : вид-во УжНУ «Говерла», 2015. 320 с.
4. Acooin P. Administrative reform in public management: Paradigms, principles, paradoxes and pendulums. Governance. 1990. Volume 3. P. 115-137.
5. Овдінок О. М. Вплив шкіл адміністративного управління, людських відносин та біхевіоризму на формування теорії управлінських рішень. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7003> (дата звернення: 24.02.2024).
6. Мескон М., Альбер М., Хедоурі Ф. Основи менеджменту. [3-є вид.]. Пер. з англ. К.: ТОВ «Просвіта», 2016. 672 с.
7. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія: монографія. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 404 с.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПРОБЛЕМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Патика Н.І., доктор економічних наук, професор,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0062-7631>

Складний соціально-економічний стан більшості сільських територій в Україні, поширення тенденцій до їх занепаду, зубожіння значної частини сільського населення вимагають істотних змін у реалізації процесу державного управління розвитком сільських територій. З огляду на це необхідним вбачається зміна підходів до визначення пріоритетів і цілей політики сталого розвитку сільських територій, формування нової системи мотивації для розвитку територіальних громад.